

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Навчально-наукового
інституту «Каразінський інститут
міжнародних відносин та туристичного
бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ



«28» серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Управління зовнішньоекономічною діяльністю»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

галузь знань _____ 29 Міжнародні відносини _____

спеціальність _____ 292 Міжнародні економічні відносини _____

освітня програма _____ Міжнародні економічні відносини _____

вид дисципліни _____ обов'язкова _____

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

28 серпня 2025 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики, заступник директора ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Григорова-Беренда Лариса Іванівна

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики
Протокол № 1 від 27 серпня 2025 року

Завідувач кафедри


_____ Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти


_____ Олена ХАНОВА

(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол № 1 від 27 серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії


_____ Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Управління зовнішньоекономічною діяльністю» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» підготовки фахівців

першого (бакалаврського) рівня

(назва рівня вищої освіти)

спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Управління зовнішньоекономічною діяльністю» є засвоєння теоретичних основ та набуття практичних компетентностей і навичок, комплексних знань щодо забезпечення економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- ✓ формування теоретичних знань щодо сутності, принципів і сучасних тенденцій розвитку зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД);
- ✓ опанування методів аналізу та оцінки ЗЕД;
- ✓ вивчення механізмів державного регулювання та міжнародно-правових аспектів ЗЕД, зокрема тарифної та нетарифної політики;
- ✓ засвоєння практичних навичок організації та управління зовнішньоекономічними операціями;
- ✓ навчання методам прогнозування та планування ЗЕД.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
4-й	4-й
Лекції	
16 год.	12 год. (в т.ч 4 ауд. 8 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
72 год.	108 год.
в т.ч. Індивідуальні завдання (контрольна робота)	
20 год.	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дисципліна

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоборочесності

ФК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

ФК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

ФК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

ФК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дисципліна

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

ПРН20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

ПРН22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ПРН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

1.8. Пререквізити: вивчення навчальних дисциплін Вступ до спеціальності Міжнародні економічні відносини, Система технологій, Основи мікроекономіки, Основи макроекономіки,

Світова економіка, Інституційна структура міжнародних економічних відносин, Міжнародна інформація та інформаційно-аналітична діяльність, Економіка підприємства.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Зовнішньоекономічна діяльність: сутність, значення, регулювання і управління

Тема 1. Сутність та показники зовнішньоекономічної діяльності

Зовнішньоекономічна діяльність. Предмет, суб'єкти, об'єкти ЗЕД. Принципи ЗЕД. Правові основи здійснення ЗЕД. Форми зовнішньоекономічних зв'язків. Зовнішньоекономічний комплекс країни. Експорт товарів. Імпорт товарів. Режими найбільшого сприяння. Національні режими. Спеціальні режими здійснення ЗЕД.

Тема 2. Система регулювання ЗЕД в Україні

Зовнішньоекономічна політика. Протекціонізм. Лібералізація зовнішньоекономічних відносин. Управління ЗЕД. Структура регулювання ЗЕД. Суб'єкти регулювання ЗЕД. Державні органи регулювання ЗЕД. Органи місцевого регулювання ЗЕД. Функції органів управління ЗЕД. Торгово-промислові палати. Методи регулювання ЗЕД.

Тема 3. Митно - тарифна система регулювання ЗЕД

Тарифне регулювання ЗЕД. Єдиний митний тариф. Митні конвенції. Завдання і функції митних органів. Мито. Класифікація мит. Митна вартість. Функції митної вартості. Методи розрахунку митної вартості. Митні режими. Митне оформлення. Митний контроль. Основні митні документи.

Тема 4. Нетарифні методи регулювання ЗЕД

Нетарифні методи. Заборона експорту й імпорту. Квотування. Ліцензування. Механізм реалізації квот та ліцензій. Технічні бар'єри. Заходи, пов'язані з виконанням митних формальностей. "Добровільні" обмеження експорту. Антидемпінгові заходи. Імпортний депозит. Експортні субсидії.

Розділ 2. Організація та техніка проведення зовнішньоторговельних операцій

Тема 5. Сутність і структура зовнішньоекономічного контракту

Зовнішньоторговельний контракт. Етапи реалізації зовнішньоекономічної операції. Оферта. Базисні умови поставки «Інкотермс – 2020».

Тема 6. Міжнародний науково – технічний обмін на комерційній основі

Інтелектуальна власність. Об'єкти інтелектуальної власності. Патент. Винахід. Промислові зразки. Корисні моделі. Копірайт. Ноу-хау. Товарна марка. Товарний знак. Найменування країни-походження товару. Ліцензійні угоди. Роялті. Паушальний платіж. Інжиніринг. Консалтинг. Технічне обслуговування.

Тема 7. Транспортне забезпечення ЗЕД

Види перевезень. Особливості міжнародних перевезень. Морські перевезення. Автомобільні перевезення. Перевезення залізницею. Повітряний транспорт. Транспортні документи. Міжнародні транспортні коридори.

Тема 8. Міжнародні розрахунки у ЗЕД

Валютні умови зовнішньоторговельних контрактів. Валюта ціни. Валюта платежу. Захисні валютні застереження. Фінансові умови зовнішньоторговельних контрактів. Види платежу. Форми розрахунку. Авансовий платіж. Банківський переказ. Акредитивна форма розрахунку. Інкасова форма розрахунку. Розрахунок у формі відкритого рахунку. Міжнародні банківські гарантії.

Тема 9. Міжнародні організації які регулюють ЗЕД.

Основні принципи і правила ГАТТ / СОТ.

СОТ: місія організації. Історія створення і сучасна структура організації.

Діяльність міжнародних організацій які регулюють ЗЕД.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СУТНІСТЬ, ЗНАЧЕННЯ, РЕГУЛЮВАННЯ І УПРАВЛІННЯ												
Разом за розділом 1	50	8	1 6			26	50	6				44
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНІКА ПРОВЕДЕННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ												
Разом за розділом 2	50	8	1 6			26	50	6				44
Контрольна робота	20					20	20					20
Усього годин	120	1 6	3 2			72	120	1 2				10 8

4. Темі семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Сутність та показники зовнішньоекономічної діяльності	2	
2	Тема 2. Система регулювання ЗЕД в Україні	4	
3	Тема 3. Митно - тарифна система регулювання ЗЕД	6	
4	Тема 4. Нетарифні методи регулювання ЗЕД	4	
5	Тема 5. Сутність і структура зовнішньоекономічного контракту	6	
6	Тема 7. Транспортне забезпечення ЗЕД	4	
7	Тема 8. Міжнародні розрахунки у ЗЕД	4	
8	Тема 9. Міжнародні організації які регулюють ЗЕД	2	
	Разом	32	

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Опрацювання конспекту лекцій, вивчення рекомендованої літератури за темами, які розглядаються в курсі	20	50
2	Підготовка до практичних занять (для заочної форми + виконання практичних)	26	38
4	Виконання індивідуальної семестрової контрольної роботи	20	20
5	Підготовка презентації та доповіді	6	
	Разом	72	108

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено виконання ІЗ у вигляді семестрової контрольної роботи. Вимоги до наповнення, структури, вмісту, оформлення та представлення контрольної роботи наведені у відповідному розділі дистанційного курсу: Беренда С.В., Григорова-Беренда Л.І. **Управління ЗЕД: дистанційний курс.** // Навчально-методична праця. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2022-2025. Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5900>

7. Методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються наступні методи навчання: лекція, як правило, у поєднанні з наочною демонстрацією (презентація), пояснення, дискусія, практичні завдання, спільний пошук вирішення проблеми, робота з науковою літературою, консультування, самостійна робота в тому числі в дистанційному курсі.

8. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовуються такі методи оцінювання знань:

□ *поточний контроль* здійснюється на практичних заняттях під час усної співбесіди зі здобувачами за результатами виконання практичних завдань, перевірки розв'язання типових задач; перевірки розв'язання нетипових задач на використання знань в практичних ситуаціях;

□ *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену з усього курсу.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Контрольна робота	Разом	Екзаме н	Сума
Розділ 1				Розділ 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T 9					
30										30	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Здобувач вищої освіти допускається до підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він набрав **не менше 20 балів з поточної успішності та виконав контрольну роботу.**

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання до всіх видів завдань (поточних, індивідуальних та підсумкового контролю) наведені у відповідних розділах дистанційного курсу з дисципліни: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5900>

Здобувачу вищої освіти надається можливість перезарахування окремої теми/завдання з навчальної дисципліни (крім семестрової контрольної роботи) через визнання результатів навчання, отриманих ним у неформальній освіті, а саме проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів на платформах Coursera, Prometheus тощо - за умови наявності та представлення викладачу копії відповідного документу (сертифікату) про їх успішне опанування/закінчення. Курс неформальної освіти, що пропонується до часткового перезарахування, має відповідати одній чи кільком темам навчальної дисципліни, формувати аналогічні фахові компетентності.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	

70-89	добре	зараховано
50-69	задовільно	
0-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” (Сервер ВР України www.rada.gov.ua)
2. Митний кодекс України (Сервер ВР України www.rada.gov.ua)
3. Беренда С.В., Григорова-Беренда Л.І. **Управління ЗЕД: дистанційний курс.** // Навчально-методична праця. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2022-2025. Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5900>
4. Беренда С. В., Григорова-Беренда Л. І. Міжнародний бізнес в умовах зміни парадигми тарифного регулювання: від глобалізації до економічної безпеки // Ефективна економіка. – 2025. – № 6. – DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.6.37%20> Режим доступу: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/6761>
5. Гобела В. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity : навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. - 244 с. Режим доступу: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3732/1/%D0%B3%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D0%BB%D0%B0_21-05-21.pdf
6. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник. 5-те видання перероблене та доповнене. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. - 410 с.
7. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / Ю. Г. Козак, Є. В. Савельєв [та інш.] – 6-е вид., перероб. та доп. / ред. Ю. Г. Козак – Київ: ЦУЛ, 2019. – 292 с.
8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 6-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2019. – 272 с.
9. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : підручник / [А. А. Мазаракі та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі та д-ра екон. наук, проф. Т. М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. - 651 с.
10. Макарова О.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: конспект лекцій. Луцьк: ПП «Поліграфія», 2020. 90 с
11. Мельник Т. М. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : підруч. для студентів ВНЗ / Т. М. Мельник, О. В. Дьяченко, О. В. Зубко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – Київ : КНТЕУ, 2014. – 599 с.
12. Тюріна Н.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 408 с.
13. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.

Допоміжна література

1. Беренда С.В., Дашевський С. Сертифікація імпортованих та експортних товарів як метод нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України // «Інституційні зміни глобальної господарської системи»: збірник наукових праць міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених та студентів (30 березня 2013р. м. Харків). – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. – С. 8-12.
2. Беренда С.В., Кучерова К.К. Митно-тарифне регулювання в умовах кризового протекціонізму // Сучасні тренди трансформації світового господарства. Збірник наукових праць викладачів та студентів. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. – С. 45-49, 257 с.
3. Григорова-Беренда Л.І., Каверіна К.О. Торговельна політика та зовнішня торгівля Європейського Союзу. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія«Міжнародні відносин. Економіка. Країнознавство.

- Туризм». 2022. № 16. С. 6–15. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2022-16-01> (Режим доступу: [file:///E:/Downloads/21635-Article%20Text-39334-1-10-20230424%20\(1\).pdf](file:///E:/Downloads/21635-Article%20Text-39334-1-10-20230424%20(1).pdf))
4. Григорова-Беренда Л.І., Шолом А.С. Митне регулювання: дистанційний курс. // Навчально-методична праця. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2025. Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=1993>
 5. Завербний, А., Залізна, Л., & Жук, О. (2023). Особливості формування методів прийняття рішень вітчизняними підприємствами у зовнішньоекономічній діяльності: інформаційний аспект. Економіка та суспільство, (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-39>
 6. Дем'янюк, О. Б. Митне адміністрування [Текст] : навч. посіб. / Дем'янюк О. Б., Герчаківський С. Д. ; Терноп. нац. екон. ун-т, Каф. податків та фіскал. політики. - Тернопіль : ТНЕУ, 2016. - 327 с.
 7. Ємченко, І. В. Експертиза в митній справі та міжнародній торгівлі [Текст] : тест. завдання для студентів спец. "Товарознавство та експертиза в митній справі" ОКР спеціаліст та ОС магістр ден. та заоч. (дистанц.) форм навчання / [Ємченко І. В., Барна М. Ю.] ; Укоопспілка, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2016. - 43 с.
 8. ЗЕД: вихід на експорт, робота з митницею, міжнародні перевезення [Текст] : практ. керівництво / [редкол: О. Целуйко (шеф-ред.), В. Якимашенко, З. Омельницька]. - Дніпропетровськ : Баланс-Клуб, 2016. - 95 с.
 9. Інститут митної вартості імпортованих товарів в Україні: актуальні питання та вектори розвитку [Текст] : [колект.] монографія / [В. М. Мельник та ін. ; упоряд.: Т. В. Руда, Л. Р. Прус] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доц. І. Г. Бережнюка ; Держ. фіск. служба України [та ін.]. - Хмельницький : Мельник А. А., 2017. - 429 с.
 10. Калінеску, Т. В. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : [підручник] / Т. В. Калінеску, Г. С. Ліхоносова, О. М. Антіпов ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Луганськ : Вид-во СХУ ім. Володимира Даля, 2014. - 553 с.
 11. Кунев Ю. Д. Визначення сутності та змісту основних митно-правових понять: митна справа, митне законодавство / Ю. Д. Кунев, Л. Р. Баязітов // Вісник Академії митної служби України. – Серія «Право». – 2013. – № 1 (10). – С. 7–14.
 12. Левко, М. М. Митно-тарифне регулювання в системі забезпечення економічної безпеки держави [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 21.04.01 / Левко Марія Миколаївна ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів, 2016. - 20 с. : рис., табл.
 13. Мельник, Т. М. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ / Т. М. Мельник, О. В. Дьяченко, О. В. Зубко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : КНТЕУ, 2014. - 599 с.
 14. Мережко, Н. В. Митна справа [Текст] : підручник / Н. В. Мережко, П. В. Пашко, О. В. Рождественський ; [за ред. П. В. Пашка] ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. - 571 с.
 15. Митна справа [Текст] : підручник / [П. В. Пашко та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. П. В. Пашка ; Нац. ун-т держ. податк. служби України. - Ірпінь : Нац. ун-т ДПС України, 2015. - 575 с.
 16. Митний кодекс України: практичні аспекти [Текст] : навч.-метод. посіб. / [О. Л. Василенко та ін. ; редкол.: А. Д. Войцешук та ін.] ; Держ. фіскал. служба України [та ін.]. - Тернопіль : ТНЕУ, 2016. - 515 с.
 17. Ніканорова, О. В. Адміністративно-правові відносини у митній сфері [Текст] : монографія / О. В. Ніканорова. - Львів : Бадікова Н. О. [вид.], 2015. - 155 с.
 18. Повразюк, Р. В. Митна вартість в питаннях та відповідях з коментарем до розділу III Митного кодексу України [Текст] : станом на 1 берез. 2017 р. / Повразюк Р. В. - Київ : УПП, 2017. - 116 с.
 19. Рум'янцев А.П., Рум'янцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність: Навчальний посібник .-К.:ЦУЛ, 2014 .- 377с.
 20. Специфіка європейської економічної інтеграції України в умовах асоціації з ЄС та розвитку нової промислової революції : монографія / кол. авторів ; за ред. І. Ю. Матюшенка. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 408 с. Режим доступу: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/18296>
 21. Тодощук, А. В. Підприємницькі митні ризики: особливості управління та аспекти регулювання [Текст] : монографія / А. В. Тодощук, Н. Ю. Подольчак ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. - 151 с.
 22. Тоцька, Т. С. Митне оподаткування. Практикум [Текст] : навч. посіб. / Т. С. Тоцька ; Ун-т мит. справи та фінансів. - Дніпропетровськ : Акцент, 2016. - 127 с. - Бібліогр.: с. 121-123.

23. Федотов, О. П. Концепція державної митної справи: виклики модернізації в Україні [Текст] : монографія / О. П. Федотов ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Одеса : Юридична література, 2016. - 389 с. - Бібліогр.: с. 282-314.
24. Шталь Т. В., Вівденко М. А., Кравченко К. Є. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності України та вплив на них членства у світовій організації торгівлі // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – №. 1 (2). – С. 192-196.
25. Khanova, O., Matyushenko, I., Shtal, T., Rudych, A., & Grygorova-Berenda, L. (2025). Digitalisation as a factor in the economic development of developing countries. *Ekonomika rozvytku (Economics of Development)*, 25(2). Retrieved from <https://ecdev.com.ua/uk/archive>
26. Matyushenko, I., Hlibko, S., Khanova, O., Rudych, A., & Grygorova-Berenda, L. (2025). Assessment of the digital gap in developing countries. *Law and innovative Society*, 2 (23), 130-142. doi: [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2024-2\(23\)-13](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2024-2(23)-13) (Режим доступу: <https://apir.org.ua/index.php/lais/article/view/452>)
27. Matyushenko, I., Khanova, O., Zaitseva, A., Grygorova-Berenda, L., Varvashenko, V., & Donkovcev, D. (2025). Development of scientific and technological cooperation between EU countries and Ukraine in the conditions of its post-war reconstruction. In *In press. INTEGRATIVE OPPORTUNITIES OF NATIONAL ECONOMIES*. Kharkiv: TECHNOLOGY CENTER PC. DOI: <https://doi.urau.ua/index.php/pctc/catalog/chapter/827/3384>
28. Victor Petrenko, Bogdan Grechanyk, Tetiana Ostapenko, Dmytro Onopriienko, Iryna Hrashchenko, Olena Palyvoda, Svitlana Krasniuk, Elvira Danilova, Valeriy Ryznykov, Olga Tofaniuk, Olena Khanova, Larysa Grygorova-Berenda, Anna Zaitseva, Mykola Serbov, Inna Irtyshcheva, Olena Pavlenko Innovative development of national economies: **collective monograph**. – Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 2022. – 158 p. DOI: 10.15587/978-617-7319-64-0 (Режим доступу: <http://monograph.com.ua/pctc/catalog/view/978-617-7319-64-0/144/557-1>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс] : офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
2. Державна митна служба України [Електронний ресурс]: <https://customs.gov.ua>
3. Державна податкова служба України [Електронний ресурс]: <https://tax.gov.ua>
4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]: <https://www.ukrstat.gov.ua>
5. Державна установа “Офіс з просування експорту України”: <https://epo.org.ua>
6. Інтел [Електронний ресурс]: [сайт корпорації]. – Режим доступу: <http://www.intes.com.ua>
7. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур від 18 травня 1973 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_643
8. Про затвердження Порядку реалізації положень Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП : Наказ Державної митної служби України від 5 березня 2004 р. № 172. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1036-01/page>
9. Український національний комітет міжнародної торгової палати [Електронний ресурс] : офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу: <http://iccua.org>
10. International Chamber of Commerce [Електронний ресурс] : [organization’s website]. – Режим доступу: <http://www.iccwbo.org>
11. World Trade Organisation [Електронний ресурс] : [organization’s website]. – Режим доступу: <http://wto.org>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборonoю відвідування ЗВО студентам надається можливість скласти екзамен **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Управління зовнішньоекономічною діяльністю» (режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5900>).